

Regeringskansliet
m.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia: m.miljoprovningsenheten@regeringskansliet.se

Yttrande över remitteringen av SOU 2022:33 – Om prövning och omprövning – en del av den gröna omställningen

Ert diarienummer: M2022/01389

Ärendet

Regeringskansliet har gett Länsstyrelsen Västernorrland möjlighet att yttra sig över SOU 2022:33 – Om prövning och omprövning – en del av den gröna omställningen. Regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i betänkandet. Länsstyrelsen lämnar i detta yttrande sina synpunkter med anledning av betänkandet.

Länsstyrelsens inställning till betänkandet

Länsstyrelsen är positiv till stora delar av utredningens förslag. Miljöprövningsprocessen är en delvis komplex process med många medverkande aktörer och en omfattande lagstiftning. Trots detta har utredningen lyckats gå igenom, analysera och hitta genomförbara förändringar som har goda möjligheter att ge effekt, förutsatt att förslagen i utredningen beaktas i sin helhet.

Länsstyrelsen vill lyfta två punkter, där vi ser vissa tveksamheter:

- Föreslagen lydelse för 6 kap 32§ 2p MB.
Punkten säger att länsstyrelsen i ett samråd ska redogöra för olika uppfattningar i fråga om de väsentliga miljöeffekterna och hur de har hanterats. Syftet och innebörden med punkten är otydlig. Utredningen behöver tydliggöra konkret vad punkten kommer att innebära. Länsstyrelsen menar att det inte får tolkas som ett ansvar för att återge vad andra remissinstanser framfört i samrådet i deras ställen. Vidare menar länsstyrelsen att verksamhetsutövarens ansvar i samrådsfasen inte får tunnans ut, utan måste stå fast och vara tydligt, för att samrådet ska bli effektivt och ändamålsenligt.
- Förslaget att Kammarkollegiets partsroll tas bort och motsvarande resurser förs över till Havs- och vattenmyndigheten (6.1.4).
Länsstyrelsen är negativt inställd till förslaget. Detta riskerar att minska möjligheten till rättsligt stöd och samverkan, samt att

resursöverföringen inte ger motsvarande funktion hos Havs- och vattenmyndigheten. Förslaget kan därmed leda till en försämrad bevakning av de allmänna intressena. Länsstyrelsen anser därför att Kammarkollegiets partsroll ska kvarstå men att den kan behöva tydliggöras.

Länsstyrelsens motiveringar till dessa punkter samt synpunkter på andra delar av betänkandet och förslagen till regeländringar följer nedan.

Angående olika omfattande ändringar av befintlig verksamhet (avsnitt 4)

Tydligare gräns mellan tillstånds- och anmälningsplikt (4.4.2)

Länsstyrelsen anser att det är positivt att gränsen mellan krav på tillståndsprovning och krav på anmälan tydliggörs.

Förtydligt utrymme för att anmäla ändringar och en nedre gräns för anmälningsplikt (4.4.3)

Det är också positivt att införa en gräns mellan krav på anmälan om ändring och ändring som inte kräver anmälan.

Angående omprövning (avsnitt 5)

Länsstyrelsen anser att 40 år är en allt för lång tid när man pratar om ålder på villkor. Som tillsynsmyndighet tycker länsstyrelsen i många fall att 15 år gamla villkor är omoderna och otillräckliga villkor.

Länsstyrelsen anser att risken att villkor i praktiken blir 40 år trots att de är otidsenliga och otillräckliga måste minimeras. Under förutsättning att övriga förslag kopplade till omprövning också genomförs, och utifrån de argument som framförts i utredningen, ser länsstyrelsen att förslaget ändå kan genomföras. Bland annat förslaget att det i varje enskilt fall vid den obligatoriska omprövningen ska fastställas en tid för omprövning som är lämplig för den aktuella verksamheten är positivt och viktigt.

Ytterligare en förutsättning för förslaget som innebär att villkor kan tillåtas bli 40 år gamla är att regelverket gör det mer tydligt vad som ska hända efter den bedömning som tillsynsmyndigheten ska göra vart tionde år. Det måste vara tydligt vad som gäller om denna bedömning säger att villkoren är för gamla. Dessutom kommer detta kräva mer resurser till tillsynsmyndigheten. Möjligheten att initiera en omprövning har funnits, däremot har tillsynsmyndigheten sällan haft möjlighet att nyttja den.

En förutsättning för tillsynsmyndigheten att göra en bedömning vart tionde år är att det finns tillräckliga underlag. Det behöver bli ett tydligt krav på att verksamhetsutövaren tar fram underlaget.

När väl en omprövning gjorts så måste det vara tydligt att de nya moderna miljövillkoren måste tas i anspråk eller tas i anspråk automatiskt, annars finns risken att nya villkor efter omprövning inte aktualiseras. Det bör klargöras i domar och beslut vilka äldre villkor som i och med ianspråkstagandet upphör att gälla. Länsstyrelsen håller med utredaren om att det är viktigt att säkerställa att en verksamhets grundtillstånd inte blir svåröverskådligt. Med dagens system blir det lätt så, när en prövning leder till en rad deldomar och detta följs av ändringstillstånd samt en rad ändringar beslutade av tillsynsmyndigheten.

Angående samrådsprocessen (inför prövning enligt MB9) (avsnitt 6)

Samrådsprocessen är mycket viktig för att åstadkomma en effektiv prövningsprocess. Ju mer konkret resultat som åstadkoms här, desto effektivare prövningsprocess.

Det är fortsatt viktigt att det är tydligt att verksamhetsutövaren äger samrådsprocessen. För att få så konkreta synpunkter som möjligt från remissinstanserna under samrådet, behöver samrådsunderlaget hålla god kvalitet. Vidare måste verksamhetsutövaren ge tillfälle i tillräcklig omfattning och form så att alla berörda kommer till tals. Därefter är det viktigt att verksamhetsutövaren sammanställer alla inkomna synpunkter och visar hur man omhändertagit dessa. Det är viktigt att det framkommer i kommande hantering av utredningens förslag.

Dessutom är det verksamhetsutövaren som slutligt och ytterst är ansvarig för ansökan och att den är väl genomarbetad.

6 kap. 32 § punkt 1 MB

För att länsstyrelsen ska kunna identifiera de väsentliga miljöeffekterna innebär det högre krav på samrådsunderlaget. I dagsläget kan val av metod, för exempelvis muddring, utebli i samrådsskedet. Detta för att verksamhetsutövaren vill hålla öppet för möjligheten att välja metod i ett senare skede. Utredningens förslag kräver att högre krav ställs på verksamhetsutövaren i samrådet. Verksamhetsutövaren behöver ha utrett och valt metod med mera. Det ger länsstyrelsen en rimlig möjlighet att identifiera väsentliga miljöeffekter och göra en bedömning. Det förekommer dessutom att verksamhetsutövare gör betydande ändringar i verksamheten. Till exempel kan en utfyllnad i vattenområde bli större i ansökan än i samrådet. Sådana ändringar som gått utanför ramen för samrådet har i vissa fall tillåtits att hanteras i prövningen. Om förslaget ska få genomslag så bör ansökningar som innehåller delar som går utanför samrådets ramar kunna avvisas direkt.

Sammantaget ser länsstyrelsen att förslaget innebär en ökad uppgiftsmängd för länsstyrelserna vilket kräver en ökad resurstilldelning.

6 kap. 32 § punkt 2 MB

Länsstyrelsen anser att syftet och innebörden med punkten är svårtolkad. Utredningen behöver förtydliga vad punkten innebär mer konkret. Länsstyrelsen ser ett generellt behov av en utökad samordning mellan myndigheter, i prövningsprocessen generellt och i samrådsprocessen specifikt. Det finns flera statliga myndigheterna vars områden ofta överlappar varandra i sakfrågor och en samordning av arbetsinsatserna skulle kunna effektivisera processen.

Länsstyrelserna skulle kunna vara en samordnande aktör av de statliga intressena men det är inte en bra idé att länsstyrelsen ska sammanställa andra remissinstansers samrådsyttranden. Varje myndighet behöver även fortsatt ansvara för formuleringen av sina ståndpunkter. När respektive myndighet sammanställt sina egna ståndpunkter kan de med fördel skickas direkt till verksamhetsutövaren.

6 kap. 32 § punkt 3 MB

Enligt punkten ska länsstyrelsen redovisa sin bedömning i frågan om vad en miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla för att kunna ligga till grund för den fortsatta miljöbedömningen. Arbetsbelastningen hos länsstyrelsen kommer att öka oavsett om kunskapen finns lokalt eller om 6 kap. 32 a § MB nyttjas. Det kommer kräva utökade resurser ifall en bedömning ska redovisas i varje enskilt samråd.

6 kap. 32 a § MB

Länsstyrelsen anser att detta är en förutsättning för ändringarna i 6 kap. 32 § MB. Om länsstyrelsen ska kunna säkerställa att 32 § punkterna 1, 2 och 3 uppfylls i varje enskilt samråd är det av vikt att det finns tillräckligt med underlag för bedömningen.

Krav på samrådsprocessen

Utifrån de förslag på ändringar som förslås i utredningen kan det finnas behov av krav på samrådsprocessens struktur och tidsramar, samt hur processens olika steg utformas och dess konkreta innehåll. Samverkan kan i vissa fall behöva ske i större utsträckning. Det kan röra sig om antingen muntlig kommunikation eller en fysisk träff för att öka förståelsen för vad vi som myndighet efterfrågar eller klargöra otydligheter.

Angående Kammarkollegiet partsroll (Avsnitt 6.1.4)

Länsstyrelsen anser att Kammarkollegiets partsroll ska kvarstå men att den kan behöva tydliggöras.

Länsstyrelsen Västernorrland saknar en djupare analys i utredningen av skälen till förslaget att ta bort Kammarkollegiets partsroll och föra över resurserna till Havs- och vattenmyndigheten. Att det finns en viss risk för överlapp i frågor som myndigheterna driver i miljöprövningarna är, enligt länsstyrelsens förmenande, inte skäl nog. Detta eftersom det saknas en sammanvägd analys av för- och nackdelar med de olika myndigheternas roller och heller inte redovisas några överväganden av andra alternativ.

Länsstyrelsen anser att det i första hand behövs en analys av hur Kammarkollegiets roll skulle kunna avgränsas och inriktas för att komplettera övriga partsmyndigheters roller. Detta gäller inte minst inom omprövningen av vattenkraften som är ett mycket omfattande specialfall i miljöprövningshänseende.

Eftersom Havs- och vattenmyndigheten redan idag har en partsroll i prövningarna riskerar ett avskaffande av Kammarkollegiets partsroll snarast innebära en minskad och/eller försämrade bevakning av de allmänna intressena. Särskilt som utredningen inte anger på vilket sätt en överföring av resurser från Kammarkollegiet till Havs- och vattenmyndigheten ska ske eller hur resurserna ska användas. Det anges inte om det handlar om en överföring av särskild juridisk kompetens eller enbart en överföring av medel; inte heller anges det om Havs- och vattenmyndighetens roll eller ansvar ska förändras i samband med de tillförda resurserna.

Kammarkollegiet har särskilt inom vattenverksamhetsområdet haft en stark ställning och är den myndighet som genomfört (ansökt om och drivit) flest omprövningar. Genom sitt fokus på vatten- och miljörättsliga frågor och genom att driva omprövningsmål och olika frågor i ansökningsmål i vatten-, miljö- och mark- och miljödomstolar har Kammarkollegiet haft stor betydelse för utbildandet av rättspraxis. Kollegiets juridiska kompetens kombinerat med sin fristående ställning har gjort att samverkan med myndigheter med miljömässig kompetens, som länsstyrelsen, har fungerat på ett naturligt sätt. Länsstyrelsen ser dock ett behov av att Kammarkollegiets roll inom det miljörättsliga området tydliggörs. Kammarkollegiets uppdrag bör omfatta talerätt vid miljöprövningar och att bidra med ett statligt miljörättsligt perspektiv i bevakningen av de allmänna intressena, särskilt inom vattenverksamhetsområdet.

Länsstyrelsen anser att en överföring av Kammarkollegiets resurser inom ramen för partsrollen till Havs- och vattenmyndigheten riskerar att minska möjligheten till rättsligt stöd och samverka med en central myndighet i olika prövningar. Det finns en också farhåga att resursöverföringen inte ger motsvarande funktion hos Havs- och vattenmyndigheten som hos Kammarkollegiet.

Angående prövningsmyndigheternas processledning och handläggning (avsnitt 7)

Det införs större möjlighet att avvisa en ansökan tidigt i processen samt möjlighet att begära konsoliderade ansökningar och yttranden (7.1.2)

Länsstyrelsen anser att det är positivt att prövningsmyndigheten ska kunna begära att få in en komplettering som en konsoliderad ansökan.

Det ska vara lättare att avgöra mål utan huvudförhandling (7.1.3)

Länsstyrelsen anser att förslaget är positivt. Det finns sällan skäl i miljöprövningarna att utifrån rättssäkerheten behöva ha huvudförhandling. I flera fall hade prövningar kunnat avgöras utan huvudförhandling med enbart handlingarna i ärendet som grund.

Ordföranden och miljöszakunnig i miljöprövningsdelegationerna får generella förordnanden (7.1.5)

Länsstyrelsen anser att förslaget är positivt.

Det är inte ändamålsenligt att ytterligare koncentrera prövningen hos miljöprövningsdelegationerna (7.1.7)

Länsstyrelsen anser att detta är positivt.

Angående ett särskilt stöd till klimatprojekt (avsnitt 8)

En klimatstyrka ger länsstyrelsen handläggarstöd (8.1.1)

Länsstyrelsen anser att förslaget är positivt. För att få god kontakt med övriga länsstyrelser kan det vara lämpligt att dela in landet i ansvarsområden för resurserna, även om alla resurser i klimatstyrkan administreras fysiskt vid en länsstyrelse. Det blir viktigt att klimatstyrkan får de dimensioner utifrån uppdrag och belastning att den kan tillgodose samtliga länsstyrelser.

Angående andra förslag för en mer effektiv miljöprövning (avsnitt 9)

Ökad användning av generella föreskrifter (9.2)

Länsstyrelsen anser att förslaget är positivt.

Delar utredningen inte går vidare med

Ett begränsat förtursförfarande är inte ändamålsenligt (8.1.3)

Länsstyrelsen håller med utredningen i frågan.

De som medverkat i beslutet

Yttrandet har beslutats av länsråd Daniel Gustafsson med miljöhandläggare Daniel Yngsell som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Hans Olofsson, miljöhandläggare Anna Bäckman och Katarina Zeipel och länsjurist Ida Pontén medverkat.

Yttrandet har signerats digitalt och saknar därför underskrifter.